

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32я43
П68

*Рекомендовано до друку Кафедрою публічного права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Протокол № 12 від 21 травня 2021 р.*

Редакційна колегія:

- Ковбас І.В. Голова ГО «Правничий Щит», д. ю. н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Бабін І.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», к. ю. н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Крайній П.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», ас. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича

П68 **Збірник** матеріалів IV Міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування», 21 травня 2021 р., м. Чернівці/ Уклад. І.В. Ковбас, П.І. Крайній. Чернівці: ЧНУ ім. Юрія Федьковича, 2021. 184 с.

ISBN 978-617-8034-04-7

Збірник містить матеріали доповідей учасників IV міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування».

Міжнародний форум присвячено проблемам правового регулювання публічного врядування та його відповідність європейським правовим стандартам

УДК [342.7:35](477)

ББК 67.9(4Укр)300,32я43

Автори несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-617-8034-04-7

© Чернів. нац. ун-т, 2021

© Ковбас І.В., Бабін І.І., 2021

© ЮФ КП, 2021

© ПВКФ «Технодрук», 2021

Розвадовський В. І.	
Конституційна скарга як спосіб захисту конституційних прав особи у конституційному провадженні.....	76
Vaško A.	
Slovak Centre for Legal Aid.....	80
Zelena I.	
Features of the Ombudsman Institute in the Legal System of Ukraine.....	82
Бабін І. І.	
Податкові повноваження органів місцевого самоврядування в контексті концепції податкового суверенітету держави.....	86
Вдовічена Л. І.	
Визначення нотаріальної юрисдикції за територіальною ознакою як гарантія захисту прав людини.....	89
Гетманцев О. В.	
Державний примус в цивільному судочинстві України.....	92
Коваль М. В.	
Людський фактор в діяльності суб'єктів публічного адміністрування щодо реалізації ними прав людини	94
Меленко О. В.	
Вплив психологічних змін правника на якість професійної діяльності	98
Петровська І. І.	
Окремі питання антикорупційної діяльності в Україні.....	101
Федорук Н. С.	
Традиційне (індустріальне) розуміння держави як перешкода розвитку публічного права України.....	104
Устинова І. П.	
Правові засади регулювання крипторинку в Україні.....	107
Ющик О. І.	
Досудова доповідь як форма захисту прав та свобод обвинуваченого.....	111
Горбань Н. С.	
Оформлення свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів): актуальні проблеми.....	114
Крижевська О. О.	
Нотаріальне процесуальне представництво.....	117
Козмуляк К. А.	
Медіація як спосіб врегулювання екологічних конфліктів.....	121
Каращук К. Л.	
Правомірність обмеження прав людини: сучасні концепти тлумачення.....	123

Трибуна Молодого Вченого

Андроник В. В.	
Реалізація права людини на вільний доступ до інформації в Україні.....	127
Довганюк Д. С.	
Ідея розвитку індивіда як складова принципу верховенства права в доктрині німецького адміністративного права.....	128
Звоздецька І. В.	
Ціннісний вимір конституційного права України.....	131
Крайній П. І.	
Правова природа громадських консультативно-дорадчих органів в Україні.....	133

Таким чином ці заходи визначають і психологічну і професійну готовність до юридичної діяльності, адже професія правника завжди пов'язана з правомірністю рішень і дій в будь-якій обстановці. Морально-психологічний фактор в роботі юриста дуже важливий, в критичні моменти він повинен бути впевнений, що є необхідним «інструментом» справедливого вирішення справи. Тому у складних обставинах особливо важлива професійно-психологічна підготовка: психологічна неграмотність, нестійкість, брак професіоналізму в правника можуть призвести до невиправданих помилок, спричинення шкоди, ін. Саме цілеспрямовані тренування різних емоційно-вольових станів, участь у профілактичних заходах щодо запобігання професійному вигоранню, професійний ріст і емоційна стійкість сприятимуть гарантованій професійній діяльності.

Отже, зазначена проблема – проблема професійної деформації правника, має не тільки психологічний, а й соціально-правовий характер і вимагає оперативного вирішення, так як психологічний клімат в професійній діяльності, сприятиме розвитку й особистісних, й професійних навичок правника, гарантуватиме законності та справедливості прийнятих рішень.

Список використаних джерел

1. Меленко О. Психолого-правова характеристика змісту юридичної діяльності через призму особистісних якостей (професіограма правника). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. №3. С. 20–23.
2. Зеер Э.Ф. Психология профессий. Москва: Академ. проект; Екатеринбург: Деловая кн. 2003. С. 132.
3. Кудерміна О. І. Психология особи як суб'єкта правоохоронної діяльності : [моногр.]. Чернівці: Наші книги, 2013. 415 с.
4. Синєокий О.В. Загальнотеоретичні проблеми адвокатології. Навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ЗНУ. 2007. 108 с.
5. Пидкасистый П.И. Психология и педагогика. Москва: Юрайт. 2011. 14с.

Петровська І. І., к. ю. н., доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Окремі питання антикорупційної діяльності в Україні

Корупція як система негативних відносин стала в сучасному суспільстві однією з найгостріших проблем, не тільки тому, що є свідченням деградації моральних основ суспільства, але і тому, що спричиняє негативні наслідки для більшості сфер господарювання, економіки та промисловості.

Ефективність боротьби з будь-якими антисоціальними проявами не в останню чергу залежить від правильного розуміння їх сутності, та історичних витоків. Це стосується і корупції, прояви якої завжди негативно позначались на добробуті держави та суспільства в цілому. Історія корупції - це історія людської

цивілізації. Вона є такою ж давньою, як і саме державне управління. Про це свідчать пам'ятки культури та історичні джерела різних епох і народів. Так, наприклад, ще 2300 років тому Брахман – верховний жрець Чандрагупти, визначив, щонайменше, сорок способів розтрати державних коштів [1, с. 54]. А у Стародавньому Китаї, з метою запобігання корупції, чиновники отримували додаткове грошове утримання - «янь-льєн», так зване «заохочення чесності». Водночас, варто зауважити, що сучасні дослідники не мають доказів існування в період ранньої державності не тільки власне терміну «корупція» (що зрозуміло з позицій лінгвістики), але й будь-якого іншого еквівалента цьому терміну. Загальне уявлення про корупцію в цей період ще тільки формувалось [2, с. 16].

Проблеми, що виникають при визначенні корупції, в значній мірі обумовлені також тим, що в різних правових системах на законодавчому рівні закріплені свої визначення цього явища та кола дій, які ним охоплюються. Наприклад в нашій країні, корупційні адміністративні правопорушення відмежовують від корупційних злочинів. Також їх види розмежовують у системі галузі права. Кваліфікуючи деякі діяння можна говорити, що хоча вони і мають деякі корупційні ознаки проте відносяться до дисциплінарних проступків і навпаки. Зокрема, при визначенні шахрайства чи розтрати, зловживання владою для особистого збагачення або збагачення певної організації корупційні відносини можуть бути присутні, проте їх може і не бути [3, с. 26]. *Загалом корупцію в широкому розумінні можна визначити як систему корупційних відносин, засновану на протиправних діяннях публічних посадових осіб з корупційною вигодою та всупереч публічному інтересу.*

Законодавче визначення цього поняття міститься у Законі України «Про запобігання корупції» [3]. Охарактеризувати корупцію з використанням положень законодавства можна як використання суб'єктом, наділеним владними повноваженнями, цих повноважень чи пов'язаних з ними можливостей із метою одержання, прийняття, надання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, або обіцянка/пропозиція надання неправомірної вигоди суб'єкту, наділеному владними повноваженнями, або на його вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цього суб'єкта публічного адміністрування до протиправного використання наданих цьому службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупційні відносини можна визначити як сукупність відносин у публічній сфері, що пов'язані з отриманням корупційної вигоди суб'єктами корупційних правопорушень. Логіка корупції стає зрозумілою, якщо проаналізувати систему таких відносин. Зокрема, за кількістю сторін, які беруть участь в корупційних відносинах можна виділити такі групи корупційних систем:

1) проста, коли в корупційних відносинах беруть участь безпосередньо дві сторони (з можливою множинністю), між якими існує домовленість про взаємний обмін корупційною вигодою;

2) складна, коли до корупційних відносин залучаються також посередник (посередники), представники організованої злочинності тощо.

Мета антикорупційної діяльності вимагає забезпечення однакового розуміння і сприйняття якомога більшою кількістю громадян України різних понять та термінів, що позначають явища та об'єкти, пов'язані з корупцією. Такий

підхід гарантуватиме необхідний рівень правової визначеності, сприятиме набагато ефективнішому процесу антикорупційної діяльності в Україні. Одним з основних засобів реалізації цього підходу є якісна законодавча та інша робота з нормотворчості.

Для попередження корупції та аналізу її поширення нами визначено зони корупційного ризику. Корупційний ризик – це ймовірність вчинення корупційних діянь та їх наслідки за конкретний проміжок часу. Зоною корупційного ризику є територія на якій проводиться аналіз корупційного ризику. За охопленням корупційні ризики є: загальнодержавним, регіональними, локальними. За сферою виникнення корупційні ризики поділяють на: корупційний ризик у політико-правоохоронній сфері, в економічній сфері, в системі освіти, медичній сфері, юстиції; корупційний ризик в системі формування та призначення кадрів на посади в публічній сфері; Корупційний ризик в системі специфічних корупційних проявів («м'якої корупції»).

Реальна протидія корупції в Україні можлива за умови здійснення комплексу таких заходів щодо вдосконалення антикорупційного законодавства як встановлення ефективного нормативно-правового забезпечення механізму протидії корупції. Фактично основою антикорупційного законодавства є закон про запобігання корупції, який зосереджує свою увагу на загальних положеннях та визначенні основних понять у сфері протидії корупції в Україні (корупція, корупційне правопорушення, корупційна (неправомірна) вигода, заходи протидії корупції, публічна посадова особа, публічні послуги, відповідальність за корупційні адміністративні правопорушення тощо).

Загалом, згідно аналізу антикорупційного законодавства суб'єктів, у сфері корупційних порушень пропонується поділити на 2 великі групи: на суб'єктів запобігання корупції, та суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення. Суб'єкти запобігання корупції, з метою полегшення антикорупційної діяльності доцільно розподілити на 2 підгрупи: суб'єктів безпосередньої протидії та суб'єктів опосередкованої протидії. До першої підгрупи віднести спеціально уповноважені органи, а до другої – всіх фізичних осіб, громадські організації, підприємства, установи, організації всіх форм власності. У випадках виявлення суб'єктами другої підгрупи фактів корупційних діянь – вони мають звернутись до спеціально уповноважених органів протидії (суб'єктів безпосередньої протидії) для вжиття ними відповідних заходів.

Вдосконалення механізму протидії корупції передбачає і вдосконалення інституту суб'єктів відповідальності за корупційні адміністративні правопорушення. Загалом пропонується встановити, що ними є публічні посадові особи. А у конкретному складі корупційного адміністративного правопорушення конкретизувати суб'єкта відповідальності та закріпити його спеціальні ознаки. Аналіз механізмів протидії корупції та вивчення досвіду міжнародного співробітництва у цій сфері а також питання удосконалення механізмів протидії корупції в Україні, дозволяє констатувати, що ефективна протидія корупції може здійснюватись тільки якщо зусилля держави і суспільства у сфері протидії корупції співпадають, що для українського суспільства та держави є проблемним і не завжди реальним. Основою протидії корупції в більшості іноземних держав є створення одного антикорупційного центру координації, наділеного комплексом

повноважень щодо розгляду корупційної справи (тільки незначна частина держав вибрала шлях внесення антикорупційних повноважень до юрисдикції різних правоохоронних органів, органів юстиції), єдиного законодавчого антикорупційного акту, який буде підставою відповідальності та міститиме весь комплекс елементів протидії корупції. Міжнародні органи та організації активно працюють над розробкою заходів протидії корупції, над зниженням рівня сприйняття корупції, над розробкою ефективних попереджувальних заходів. Важливим для нашої держави є застосування міжнародних механізмів протидії корупції з урахуванням національних особливостей та суспільно-політичної ситуації в Україні. Також для вдосконалення механізму протидії корупції необхідним є проведення реформи публічної служби. Для вдосконалення антикорупційної діяльності необхідним є посилення ролі інститутів громадянського суспільства в державі. Зокрема, поширення просвітницької інформації про негативний вплив корупції та про права особи у сфері протидії їй, підвищення правосвідомості та правової культури; надання будь-якій фізичній особі права звертатись до спеціалізованих антикорупційних органів зі зверненнями про виявлені факти корупції; запровадження звітності та інформування населення про стан протидії корупції в Україні; впровадження реальних «важелів» контролю з боку громадськості за станом корупції, в тому числі наділення правом збору підписів за звільнення корумпованих чиновників з обов'язковим відкриттям відповідного провадження проти даного публічного суб'єкта; посилення ролі засобів масової інформації у сфері протидії корупції (сприяння в їх незалежності) тощо.

Список використаних джерел

1. Robert O. Tilman. Emergence of Black-Market Bureaucracy: Administration, Development, and Corruption in the New States. *Public administration review*. 1968. № 28 (5may). P. 437-444. URL: <https://www.jstor.org/stable/973760?seq=1>
2. Яцків І.І. (Петровська І.І.) Адміністративно-правові засади протидії корупції в Україні. Дисертація ... канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.07 адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Національна академія внутрішніх справ, 2011. 239 с.
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

Федорук Н. С., к. ю. н., доцент кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Традиційне (індустріальне) розуміння держави як перешкода розвитку публічного права України

Немає сумніву, що взаємовідносини особи і держави можуть мати різний характер, який визначається, насамперед, типом конкретного суспільства. Сучасна Україна прагне наблизитись до такого типу суспільства, де панують

ПРАВА ЛЮДИНИ
ТА ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОГО ПРАВНИЧОГО ФОРУМУ

21 травня 2021 року
м. Чернівці

Папір офсетний. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 10,69. Вид. № 21-18. Зам. № 16. Тираж 100 прим.
Видавець та виготівник: ПБКФ «Технодрук»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1841 від 10.06.2004 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф.18, тел. (0372) 55-05-85